

zal, kako liberalizem po celi Evropi sv. katol. vero spodkopavlje in sv. cerkev v železne okove „novoverskih“ postav uklepati skuša. Govor je prišel iz srca, in je poslušalcem v srce segel.

Čestiti govornik na koncu svojega govora priporoča, naj se odpošlje našemu mil. knezu in škofu v teh viharnih časih posebno pismo udanosti, kakor ga je društveni odbor nasvetoval. (Bralci najdejo posnetek v predalu: „Cerkvene stvari“). Pismo udanosti se prebere. Pri glasovanju je pismo soglasno sprejeto. Govornik sklene: „Hvala Bogu! vsi smo edini! Toraj zakličem iz srca: Živili sv. Oče Pij IX.! in naš mil. knez in škof! Živili! — Živili vsi kat. škofje! Živili!“ Pismo udanosti se po odboru podpiše in mil. knezoškofu odpošlje. Društveni denarničar potem poroča, kako varčno da je ravnal z denarjem, katerega so bili društveniki za društvene potrebe darovali. Temu poročilu doda kratek poduk: „Kaj je denar — in kako je z njim ravnati?“ *)

Na to se soglasno sprejme prošnja do slov. dež. odbora, naj se srenjska postava po Hermanovem nasvetu spremeni.

Na dnevnem redu je bila še volitev novega društvenega odbora in nadomestnikov. Alj zbor je to točko dnevnega reda s tem kratko rešil, da je dosedanji odbor še za novo društveno leto soglasno potrdil. Prvomestnik ostanejo tudi četrto leto vč. g. Jožef Rozman, nadžupnik, dekan itd. v Konjicah.

Bog daj društvu še veliko tako veselih obletnic doživeti!

Od sv. Križa pri Ljutomeru. (Nadloge od vseh strani.) Dne 8. t. m. o 1/2 5. uri zarano je požar posestniku v Ilijaševcih T. F. kmetiško poslopje vničil. Gereti je začelo na skednju, k sreči pa vetra ni bilo, sicer bi bilo še več pogorelo. Ker ni pri posestniku tobakarja, utegne hudobnež požara kriv biti. Posestnik ni bil zavarovan in nesreča je tem bolj občutljiva, ker sedanje ljudstvo nima pravega krščanskega usmiljenja in se še mnogi nesrečnežu smeji.

Križevčani prišli so z okr. gasilnico pešice prekesno, ko je požar razun hišnega poslopja že vse bil pokončal. Ko vprašam enega, zakaj da niso konj vpregli, da bi bili prej prišli, se modro odreže, češ, zakaj nam pa niste že včeraj glasú dali, da bo požar pri vas, da bi bili že včeraj z gasilnico sem prišla! Ej, si mislim, treba bo z naprej več ovsa sejati, ki daje več sape pri vožnji.

Tudi gojzdnih požarov smo že imeli v peterih srenjah, ki so veliko škode napravili. — Priteple so se k nam tudi osepnice, in kakor da vsega zlega še zadosti ni, je letos toliko kobil zvrгло in z žrebeti vred poginulo, da še nijedno spomlad toliko.

*) Blagovolite nam ta govor poslati. Vredn.

Vrh vsega tega se širi med ljudstvom napuh, požrešnost in pijanost, da človeka srce boli, če pomisli razdor po rodbinah in srenjah, in torej tudi žalostne nasledke za ljudsko blagostanje. Uzroka drugega tem grdim prikaznim ne znam nego — pešanje žive vere, brez katere ni brzde divjim strastim.

Iz Kozjega. (G. Hriber se je zmajal.) Velika noč je tudi nam nekaj veselega prinesla: g. Hriber namreč ni dobil najvišega potrjenja kot načelnik našega okrajnega zastopa. Pretečeni petek bi že bil moral vpriči okrajnega glavarja ključe in pisma oddati svojemu namestniku; pa okrajni glavar mu je sedaj še zanesel in preložil osodepolno sejo na prihodnji petek dne 17. t. m.

Takrat bodo že izvoljeni odborniki politični gosposki obljubili zvestobo, gospod Hriber se bode javno poslovil in novi načelnik izvolil. Ljudje, ki umejo iz obrazov brati, pravijo, da je Hriberjev barometer zelo padel; videti mu je res, da je kaj klavern in pobit. G. okrajni glavar in tudi tukajšni gospodje vedo tudi, da se bode Hriber v kratkem prestavil. Tedaj srečno pot, in da se nikdar več ne povrne!

Politični ogled.

Avstrijske dežele. V petek 10 t. m. se je začela bila v gosposki zbornici debata o „verskih“ postavah in po 3dnevem besedovanju se je v ponedeljek, 13. t. m. končala s tem, da je s 77 glasovi proti 43 bila vredna spoznana za poseben pretres, ki pa je le malo časa trpel, ter so liberalni velikaši postavo sprejeli, kakor jo je zbornica poslancev sklenila. Preč. škofi so pred specijelnim pretresovanjem postave zbornico zapustili. Prvo dejanje je toraj skončano; zdaj sledi drugo: potrjenje, za tem pa — tretje: upor in zmešnjava po vseh deželah, pri kateri si bode ljudstvo najbolj britko skusilo, kaj da je cerkev v sponah vladnega samovolja.

Govorili so proti postavi preč. škofi: kardinal Rauscher, kteremu je zopet nesrečna beseda, od ministra Stremayrja z radostjo pobrana, iz ust izletela, da bi ne bilo kaj oporekati, če se vlada zoper politikovanje duhovnikov zavarovati hoče; kardinal in nadškof Solnograški, Praški, knezoškof Gasser iz Briksne na Tirolskem, knezoškof Krški in Lavantinski; iz posvetnih velikašev: knez Čartoriski vrlo dobro, knez Alfred Windischgrätz, grof Fr. Falkenhayn, ki je tudi zagovarjal sklep odborove manjšine proti tem postavam, slednjič grof Leon Thun, kterega si je kat. manjšina izvolila za skupnega govornika potem, ko je zbornica sprejela bila predlog, da se naj razgovor konča. Svojim bralcem mislimo najboljše vstreči s tem, da razglasimo prihodnjič izvrstni govor Thunov, o kterem celó ustavaški list „Fremdenbl.“ pravi, da presega vse, kar se je

pri obravnavi „verskih“ postav v obeh zbornicah govorilo. Nasproti kat. stranki so govorili: žl. Tschabuschnigg, Arneth, Neuman, Höfler, Hye, Hartig, Ant. Auersperg (pesnik Anastazij Grün) in Lichtenfels, ktere ga si je liberalna večina za splošnega govornika izvolila, ktere ga je pa med govorom nesreča zadela, da se je v omotici na svoj stolec zvrnil in so ga morali odnesti, ter še zdaj boleha.

V imenu odborove večine je govoril vitez Hasner, nekdanji minister bogočastja, gladko in pretkano, za njim pa minister Stremayr, ki je proti Lavantinskemu knezoškofu, ki so med drugim rekli, da bodo te postave vernikom britkosti delale, sklicaval se na Dunajskega nadškofa, češ, da temu ni tako; toda nadškof je le hotel dokazati, da postav treba ni, ker je prvotna vladna predloga, ktero je pa zbornica poslancev poostrila, blizo enakega obsežka, kakor konkordat (pogodba s papežem od l. 1855). — Slednjič je govoril minist. prvosednik knez Auersperg, ki je spodbijal skoz in skoz resnično besedo Praškega nadškofa in kardinala Schwarzenberga, ki je med drugim rekel, da ponižuje ta postava duhovnika v državnega služabnika. S tem se ve da ni rečeno, da bi državni služabniki spoštovanja vredni ne bili, ampak le, da ima cerkev odločiti, kdo da je za to in ono cerkveno službo sposoben, a ne vlada, ki meri s celó drugim merilom sposobnost in tako cerkveno službo ponižuje, ker jo dostikrat podeli osebam, ki so njej všeč, cerkvi pa nikakor na čast in korist.

Zgodilo se bo torej, česar smo se vedno bali, in toraj lani toliko pisali, da ne liberalcev voliti: vlada dobi oster nož v roke zoper slovansko duhovenstvo, ki je dosedaj iz živega prepričanja, da sta nemškutarstvo in liberalizem slovanskim katoliškim narodom silno pogubna, upiralo se sistemi, ki oboje silno pospešuje. Če se vsled novih postav vladi posreči, da duhovniki — česar pa ni misliti — povsod utihnejo in liberalnim kričačem ljudstvo prepustijo, bode ubogo ljudstvo samo najbolj škodo trpelo!

Ogersko. Velikonočni ponedeljek so napravili skrajni levičniki shod, v katerem je bil razgovor o državni banki, to je o društvu bogatinov, ki dela bankovce in državi posoja. Sklenili so prošnjo do fin. ministra in državnega zboru za ustanovljenje samostalne ogerske banke, ki bi toraj z dunajsko ničesar več opraviti ne imela. Kakor pa stvari stojé, bi Magjarem to dovoliti le zamogel človek, ki hoče njih lastno „državo“ v propad pahnuti. Bankovci se lahko delajo, pa „evenk“ za nje se — posebno na Ogerskem — težko dobi.

Vnanje države. V nemškem državnem zboru in zunaj njega so se dolgo časa trgali zastran tega, koliko da naj šteje stoječa armada. Po trdem uporu so zdaj tudi nasprotniki popustili in hočejo vladi dovoliti, kar tirja, namreč 401.000

mož na 7 let. — Sicer je to grozno veliko, pa kaj si hočejo? Rudečkarji komunisti kažejo povsod pesti, liberalcem pa tudi ni vse eno, ali v miru zavživajo, kar imajo, ali se pa nevarnosti izpostavijo, da pridejo rudečkarji s petrolejem in rečejo: daj, daj, sicer ti vse požgemo!

Francosko. Rudečkar Rochefort (Rošfór), ki je s tovariši Paris strahoval in požigal, je na potu v prognanstvo s 5 tovariši ušel in pobegnul na Angleško ali kakor drugi trdijo na Švicarsko.

Za poduk in kratek čas.

Nemški „šolmeštri.“

Leta 1866, ko smo pri Sadovi od Prusov tepeni bili, so Dunajski liberalci in za njimi vsi drugi kvasili: „Pruski šolmeštri so našo armado pobili!“ Od tega trenutka so letele neprenehoma strupene pušice na „staro“ šolo v Avstriji, češ, da bi nas Prusi nikdar natepli ne bili, ako bi šola pod nadzorstvom cerkve ne bila. To hujskanje rodilo je „nove“ šolske postave, brezversko šolo; „šolmeštrov“ se je pa polastila ponosna misel, da na njih ramah država sloni, da se toraj tudi država po njih sukati mora!

Kakor pa ima vsaka laž le kratke noge, tako tudi ta. Šemo ji je potegnul raz obraza prusko-nemški vojni minister, maršal Moltke, ki je v nemškem drž. zboru med drugimi resnicami tudi naslednjo povedal: „Govorilo se je, da so „šolmeštri“ naše bitve dobili. Ali znanost sama ne povzdigne človeka na ono stališče, da je pripravljen življenje dati za kaki vzor, za splovanje svojih dolžnosti, za slavo domovine; k temu je treba prave vzreje človeka. Ne šolmeštri, marveč vzrejalec dobil je bitve, in ta je: država, ki je kakih 60 let sem narod vzrejala k životni čilosti in duševni jakosti, k redu in natančnosti, zvestobi in pokoršini, k domoljubju in možatosti.“ —

Kot previden, mnogo skušen vojak ve Moltke prav dobro, da se vse to ne doseže po laži-liberalizmu, kateri ničesar druga ne ve, kakor da pri šoli in v javnem življenju spodkopava vero in vestnost, brez katere vse to mogoče ni, kar Moltke kot neobhodno pogodbo narodnega junaštva poudarja. Do najnovejšega časa tudi na Pruskem vodénega liberalizma ni bilo, bila je pa lepa sloga med državno in cerkveno oblastjo, živo tekmovanje na duševnem polji in vsled tega lep vspeh v šolah, ki niso bile brezverske. Bode li pruska zgodovina tudi v prihodnje, odkar je Bismarkov liberalizem vse razdjal, o enakih zmagah govoriti zamogla, je silno dvomljivo in se bo na skoro pokazalo.